

Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling

Protocol Stichting Andreas

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Definities	4
Omgaan met privacy	5
Wat houdt de Meldcode huiselijk geweld & kindermishandeling in?	6
Het doel van de Meldcode	6
Vijf wettelijk verplichte stappen	7
Stap 1: Signalen in kaart brengen.....	7
Stap 2: Collegiale consultatie	8
Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en (indien van toepassing) kind	8
Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling.....	8
Stap 5: Beslissen	9
Afwegingskader bij stap 4.....	9

Inleiding

In dit protocol staat beschreven wat de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling inhoudt en hoe deze is geïmplementeerd binnen Stichting Andreas. De aandacht functionarissen binnen Stichting Andreas zijn verantwoordelijk voor de implementatie en borging van de meldcode.

Het is voor scholen en instellingen verplicht om een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te hebben. De meldcode draagt eraan bij dat bij signalen op dit gebied zo snel en adequaat mogelijk hulp kan worden geboden.

Elke school of instelling maakt de meldcode specifiek voor de eigen praktijk. De onderwijsinspectie controleert iedere vier jaar of de school een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling heeft en of daar aan de hand van de vijf stappen staat beschreven wie wat doet.

Definities

Huiselijk geweld

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd. Met 'huiselijke kring' worden (ex-)partners, familieleden, huisvrienden en mantelzorgers bedoeld. Het woord 'huiselijk' verwijst niet naar de plaats van het delict (het kan zowel binnenshuis als buitenshuis plaatsvinden) maar naar de relatie tussen pleger en slachtoffer. Bij huiselijk geweld kan het gaan om lichamelijk, psychisch of seksueel geweld of dreiging hiermee. Het kan de vorm aannemen van (ex-) partnergeweld, kindermishandeling, verwaarlozing van ouderen of geweld tegen ouders, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eer gerelateerd geweld.

Kenmerken huiselijk geweld

Er is sprake van een (al dan niet verbroken) relatie tussen de pleger en het slachtoffer waardoor de pleger en het slachtoffer vaak ondanks het geweld, en soms noodgedwongen, deel blijven uitmaken van elkaars leefomgeving. Met het voorgaande hangt samen dat huiselijk geweld vaak een stelselmatig karakter heeft en een hoog recidive risico kent. Het geweld kenmerkt zich (in geval van partnergeweld) veelal door een cyclisch karakter. Er kan sprake zijn van een zekere mate van loyaliteit tussen slachtoffer en pleger. Er is veelal sprake van een verstoorde machtsverhouding tussen de bedreigde en de bedreigende partij.

Kindermishandeling

Kindermishandeling is elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Daaronder is ook begrepen eer gerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking en het als minderjarige getuige zijn van huiselijk geweld tussen ouders en/of andere huisgenoten.

Acute onveiligheid

Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en heeft direct bescherming nodig.

Structurele onveiligheid

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld.

Disclosure (onthulling)

Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten over (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uiten zonder hulp te vragen. Dit betekent veelal dat het slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden.

Omgaan met privacy

Tijdens het uitvoeren van de stappen in het protocol, is het belangrijk dat er zorgvuldig gehandeld wordt. Er is immers sprake van persoonlijke informatie over kinderen en gezinnen. De wet op de Jeugdzorg (2005) geeft de gedragslijnen aan over het inzagerecht. Een ouder en/of wettelijk vertegenwoordiger (bijvoorbeeld een voogd) heeft het recht om het dossier van zijn/haar kind in te zien. Inzage kan worden geweigerd wanneer het belang van het kind, de melder en/of informant wordt geschaad.

Belangrijke tips bij het omgaan met privacy

- Betrek bij een overleg niet te veel mensen.
- Betrek alleen personen die in het stappenplan genoemd worden.
- Contact met andere instellingen kan alleen na toestemming van de ouder of wettelijk vertegenwoordiger. Contact met andere instellingen zonder toestemming kan alleen anoniem.
- Een uitzondering hierop is het contact met Veilig Thuis. Dit kan zonder toestemming van ouders of wettelijke vertegenwoordigers.
- Wees zorgvuldig met schriftelijke informatie. Verzorger(s) hebben recht op inzage in verslagen, formulieren en observatieverslagen. Alleen als het anonieme werkaantekeningen zijn, hebben ouders geen inzagerecht.
- Schrijf daarom alsof de verzorger(s) over je schouder meekijken. Beschrijf waarneembaar gedrag en wees voorzichtig met interpretaties.
- Als de verzorger(s) een verslag willen inzien, kun je voorstellen om het samen met hen te lezen, erover te praten en waar nodig toe te lichten. Daarna kan een kopie worden meegegeven. Een andere mogelijkheid is om de belangrijkste punten uit het verslag en afspraken tijdens het gesprek op papier te zetten en aan de verzorger(s) te geven. Dit vormt tegelijk een leidraad voor eventuele volgende gesprekken met de verzorger(s).
- Schriftelijke informatie moet goed worden opgeborgen in een afsluitbare kast.
- Informatie die niet (meer) relevant is moet worden vernietigd of aan ouders worden meegegeven.
- Schriftelijke informatie mag niet zonder toestemming van ouders of wettelijke vertegenwoordigers aan derden worden verstuurd. Eén uitzondering hierop vormt Veilig Thuis.
- Schriftelijke informatie die de instelling van derden ontvangt, moet ook met toestemming van de ouders of wettelijke vertegenwoordigers zijn verstuurd. Als dit niet zo is, is het verstandig de informatie terug te sturen.

Wat houdt de Meldcode huiselijk geweld & kindermishandeling in?

Iedereen die werkt met kinderen of volwassenen is verplicht om te werken volgens de Meldcode (Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, 2013).

De meldcode is bedoeld voor (vermoedens van) fysiek, psychisch of seksueel geweld en verwaarlozing en is een hulpmiddel en handelingsprotocol op het moment dat iemand een vermoeden heeft dat een kind thuis in de knel zit.

Het doel van de Meldcode

Het doel van de meldcode is professionals te helpen eerder en beter te handelen wanneer zij vermoeden dat een gezinslid thuis mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt wordt. Uit onderzoek weten we namelijk dat professionals die met een meldcode werken drie keer vaker en sneller stappen zetten dan professionals die de meldcode niet gebruiken. De 5 stappen van de meldcode helpen professionals vanaf het moment van signaleren tot aan het besluit over het wel/niet doen van een melding. Belangrijk om te weten is dat de meldcode niet als doel heeft om een melding te doen bij Veilig thuis, maar om hulp op gang te brengen. Niets doen is namelijk geen optie.

De stappen van de Meldcode:

1. In kaart brengen van signalen met behulp van de signalenkaart.
2. Overleggen met een collega of, indien nodig, met Veilig Thuis: het advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling.
3. In gesprek gaan met de betrokkene(n) om zorgen te bespreken.
4. Afweging maken van de ernst van de situatie. Bij twijfel kan altijd contact worden opgenomen met Veilig Thuis.
5. Een beslissing nemen.

Het [afwegingskader in de meldcode](#) helpt de professional bij het nemen van een beslissing op basis van de volgende 2 vragen:

- *Is hulpverlening of organiseren (ook) mogelijk?*
- *Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk omdat er sprake is van acute of structurele onveiligheid?*

De professional legt alle doorlopen stappen vast in het registratiesysteem van de organisatie.

Vijf wettelijk verplichte stappen

Met onderstaand protocol in vijf stappen, zorgen we dat we voldoen aan de wettelijke verplichting.

Stap 1/5

Stap 1: Signalen in kaart brengen

- Als een medewerker van de school signalen ziet bij een leerling waardoor de medewerker een vermoeden krijgt van huiselijk geweld of kindermishandeling en zich zorgen maakt, deelt de medewerker dit zo snel mogelijk met de mentor van de leerling. Je maakt de zorgen concreet. Wat zie/hoor je feitelijk? Maak hierbij gebruik van de signalenkaart op [SignalenKaart 12-18jaar](#).
- Binnen Stichting Andreas vinden we het belangrijk dat medewerkers een lage drempel ervaren in het bespreekbaar maken van (vermoedens van) zorgelijke signalen, ook wanneer deze signalen nog niet concreet zijn. We spreken dan van een 'niet pluis'/onderbuikgevoel.*
- De mentor gaat met de leerling in gesprek over de gesignaleerde zorg. Het doel van dit gesprek is om de signalen in kaart te brengen en het beeld compleet te maken.
 - De mentor vraagt de leerling naar overige kinderen in het gezin (Kindcheck). De Kindcheck houdt in dat je nagaat of er (overige) kinderen in het gezin zijn en inschat of zij veilig zijn. *Voor meer informatie over de Kindcheck en een handleiding, ga naar [Kindcheck | Wat is het en hoe pas je het toe?](#) | [Augeo Foundation](#)*
 - Indien uit het gesprek blijkt dat er bepaalde signalen zijn die mogelijk kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling wordt stap 2 van de meldcode gevolgd.
 - De mentor informeert de leerling over dat hij/zij gaat overleggen met een collega.
 - Wanneer er vermoedens zijn van eengerelateerd geweld en/of seksueel misbruik gaan we niet zelf verder in gesprek met de leerling, maar zullen we direct contact opnemen met Veilig Thuis en deze signalen daar melden. Bij acuut gevaar nemen we contact op met de politie.
 - Alle verzamelde gegevens worden feitelijk en objectief beschreven in een zorgmelding (Meldcode) in het leerlingvolgsysteem SOM, evenals de ingezette acties en vervolgstappen. Ook eventuele gegevens die de signalen weerleggen worden vastgelegd in deze zorgmelding. Het aanmaken van de zorgmelding gebeurt altijd met medeweten van een aandachtsfunctionaris.

Stap 2/5

Stap 2: Collegiale consultatie

- De mentor bespreekt de in kaart gebrachte signalen met de aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling en stemt de aanpak af.
- Indien nodig kan de aandachtsfunctionaris besluiten om contact op te nemen met Veilig Thuis om advies te vragen hoe er het beste gehandeld kan worden. Dit gebeurt op basis van anonieme leerlinggegevens.
- In het geval van disclosure wordt altijd contact opgenomen met Veilig Thuis om te overleggen of er direct een melding wordt gemaakt.
- De mentor documenteert de te ondernemen acties of het afsluiten van de meldcode. Indien de meldcode niet wordt afgesloten en wordt overgegaan naar stap 3 informeert de mentor de leerling hierover.

Stap 3/5

Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en (indien van toepassing) kind

- De mentor en de aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling voeren het gesprek over de signalen met ouder(s)/verzorger(s) en de leerling.
- In het gesprek worden ook de vervolgstappen met ouder(s)/verzorger(s) en de leerling besproken.
- De mentor documenteert het gesprek in SOM.

Stap 4/5

Stap 4: Wegen van geweld en/of kindermishandeling

- De uitkomsten van het gesprek met de leerling en ouder(s)/verzorger(s), de in kaart gebrachte signalen en het eventuele ingewonnen advies bij Veilig Thuis worden gewogen en besproken door de mentor en de aandachtsfunctionaris.
- Er wordt een afweging gemaakt van de aard en de ernst van het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling op basis van het afwegingskader op blz 10.
- De mentor documenteert de afweging en het genomen besluit in SOM.

Stap 5/5
Stap 5: Beslissen
• Naar aanleiding van de afweging bij stap 4 wordt besloten of er een melding wordt gemaakt bij Veilig Thuis. • Vraag 3 van het afwegingskader wordt altijd met 'nee' beantwoord, wat leidt tot melden. • Bij twijfel neemt de aandachtsfunctionaris contact op met Veilig Thuis. • De (eventuele) melding wordt gemaakt door de mentor en de aandachtsfunctionaris. De melding wordt gedaan uit naam van de directeur. In de melding wordt aangegeven dat de terugkoppeling gegeven kan worden aan de aandachtsfunctionaris.

Afwegingskader bij stap 4

In het afwegingskader worden vijf afwegingen gemaakt:

1. Vermoeden

Heb ik op basis van de stappen 1 t/m 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?

- Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier
- Ja: Ga verder met afweging 2

2. Acute of structurele onveiligheid

Schat ik op basis van de stappen 1 t/m 4 van de meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?

- Nee: Ga verder met afweging 3
- Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 t/m 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.

3. Zelf Hulp bieden of organiseren

Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?

- Nee: Melden bij Veilig Thuis
- Ja: Ga verder met afweging 4

4. Aanvaarden van hulp

Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?

- Nee: Melden bij Veilig Thuis
- Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5

5. Gewenst resultaat

Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?

- Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis
- Ja: Hulp afsluiten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners